ମଦନ ଗୋପାଳ ରୁଙ୍ଗଟା

ବନାମ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଚିବ

(ବି.ପି.ସିହ୍ନା, ପି.ବି.ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର, କେ.ଏନ୍.ୱାଞ୍ଚୁ, ଏନ୍.ରାଜଗୋପାଳ ଆୟଙ୍ଗର, ଏବଂ ଟି.ଏଲ୍. ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟର, ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ)

ରିଟ୍ - ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ - ଯଦି ଏହାର ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ର ବାହାରେ ରିଟ୍ ଜାରି କରିପାରିବେ- ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 1949,6,57,59,60- ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଡିସେମ୍ବର 1957 ରେ ଆବେଦନକାରୀ ଯିଏ ଖଣି ଲିଜ୍ ର ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ , ଏହି ଏହି ଆଧାରରେ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ଖଣିଜ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି । ଆବେଦନକାରୀ ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମ, 1949 ର ନିୟମ 57 ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆବେଦନକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଜୁନ୍ 1959 ରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ଏହା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆବେଦନକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆଧାରରେ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ମାମଲାର ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଏହାର କୌଣସି ଅଧିକାରିତା ନାହିଁ କାରଣ ଏହି ମାମଲାରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଆଦେଶ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ର ବାହାରେ ଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅଧିକାରିତାକୁ ସୀମିତ କରିବା । ଆବେଦନକାରୀ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କେବଳ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଛନ୍ତି, ତେଣୁ ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରୁଥିବା ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଆଦେଶ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ରିଟ୍ ମଞ୍ଜୁର କରିବାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅଧିକାରିତା ରହିବ ।

ଏଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ରାୟ ଦେବାରେ ଠିକ୍ ଥିଲେ ଏଥିପାଇଁ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାରିତା ନାହିଁ କାରଣ ଏହି ମାମଲାରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଆଦେଶ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଥିଲା ଯାହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅଧିକାରିତା

କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ନଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଏହି ଆଦେଶ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ନିଶ୍ଚିତ କରି ଫଳତଃ ତାଙ୍କୁ ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ଆଦେଶ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଓଡିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖିବା ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓଡିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ଅଧୀନରେ ନୁହଁନ୍ତି । ତେଣୁ ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିବା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏକ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା ଓଡିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ସହିତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ମିଶ୍ରଣର ତାତ୍ତ୍ୱିକ ପ୍ରଶ୍ନ ବ୍ୟତୀତ, ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମ 1949ର ନିୟମ 60ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ ଯେ ନିୟମ 59 ଅନୁଯାୟୀ ଯେତେବେଳେ ବି ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ନିଆଯାଇଛି ସେତେବେଳେ ଏହା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଏବଂ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଆଦେଶ ଅଟେ । ତେଣୁ ଯେଉଁଠାରେ ଏକ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନ ଅଛି ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏପରି ଆବେଦନ ଉପରେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଉପାୟରେ ଏକ ଆଦେଶ ପାରିତ କରନ୍ତି, ତେବେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ବଳବତ୍ତର ହେବ ଏବଂ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଭାରତୀୟ ନିର୍ବାଚନ ଆୟୋଗ ବନାମ ସାକା ଭେଙ୍କଟ ସୁବ୍ବା ରାଓ, (1953) S.C.R. 1144 , *ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ କର୍ଣ୍ଣଲ ଖଜୁର ସିଂ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ*,(1961) 2 S.C.R. 828, *ଏ. ଥାଙ୍ଗଲ କୁଞ୍ଜୁ ମୁସାଲିୟାର ବନାମ ଏମ୍. ଭେଙ୍କିଟାଚଲମ୍ ପୋଟ୍ଟି* (1955) 2 S.C.R 1196 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିଲା ।

ଶିବଜୀ ନାଥୁଭାଇ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ, (1960) 2 S.C.R. 775,କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ମହମ୍ମଦ ନୁ, (1958) S.C.R 595, ମମାଲାରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 407/61

23 ଅଗଷ୍ଟ, 1960ର ଓ.ଜେ.ସି. ସଂଖ୍ୟା 103/1959 ରେ ଓଡିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଅପିଲ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ *ଏନ୍.ସି. ଚାଟାର୍ଜୀ* ଏବଂ *ପି.କେ. ଚାଟାର୍ଜୀ* ।

ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଭାରତର ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ *ସି. କେ. ଡାଫ୍ଟାରୀ, ବି. ଆର. ଏଲ. ଆୟେଙ୍ଗର* ଏବଂ *ପି. ଡି. ମେନନ* ।

ହସ୍ତକ୍ଷେପକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ *ବି.ଏମ୍. ପଟ୍ଟନାୟକ, ଏସ୍. ଏନ୍. ଆଣ୍ଡଲେ, ରାମେଶ୍ୱର ନାଥ* ଏବଂ *ପି. ଏଲ୍. ଭୋରା* ।

1962 ମାର୍ଚ୍ଚ 16 ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ୱାଞ୍ଚୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟର ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହା ଏକ ଆବେଦନ । ବର୍ତ୍ତମାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଏଗୁଡ଼ିକ । ଆବେଦନକାରୀ 1949 ମସିହାରେ କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାରେ ଅବସ୍ଥିତ 5400 ଏକର ଅଞ୍ଚଳରେ ମାଙ୍ଗାନିଜ ଧାତବ ପାଇଁ ଏକ ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଏକ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ଉପରୋକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରର ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ଦରଖାସ୍ତକାରୀ ଥିଲେ, ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସହିତ ମେସର୍ସ ଟାଟା ଆଇରନ୍ ଆଣ୍ଡ ଷ୍ଟିଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏହା ପରେ ଟାଟା ଭାବରେ ସୂଚିତ), ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପକାରୀ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଟାଟା ସପକ୍ଷରେ ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ଜାନୁଆରୀ 1956 ରେ ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମ, 1949 (ଏହା ପରେ ନିୟମ ଭାବରେ ସୂଚିତ) ର ନିୟମ 32 ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ପଠାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଯଦି ସମାନ ଜମି ବିଷୟରେ ଏକାଧିକ ଆବେଦନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ତେବେ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାପ୍ତ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଆଯିବ, ଯଦି ରାଜ୍ୟ ସରକାର କୌଣସି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କାରଣ ପାଇଁ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ ଏହାର ବିପରୀତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସୁପାରିଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବେଦନକାରୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଏକ ନିବେଦନପତ୍ର ଦେଇଥିଲେ । ଶେଷରେ, 1957 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 9 ତାରିଖରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଟାଟା ସଂସ୍ଥାକୁ ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବା ଲାଗି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସୁପାରିଶକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଦେଇଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଟାଟାଙ୍କ ଆବେଦନ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆବେଦନଗୁଡିକ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ, କିନ୍ତୁ ଏହା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଯଦି ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏହି ଅଞ୍ଚଳକୁ ବିଭାଗୀୟ ଭିତ୍ତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ତେବେ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ରହିବ ନାହିଁ । ଏହା ପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଡିସେମ୍ବର

1957 ରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି I

ଏହା ପରେ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 57 ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା I ଏହି ଆବେଦନକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଜୁନ୍ 1959 ରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ Iଏହା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଜୁଲାଇ 1959 ରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ପିଟିସନ୍ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ I ଏହି ଆବେଦନକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆଧାରରେ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ମାମଲାର ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଏହାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ କାରଣ ଏହି ମାମଲାରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଆଦେଶ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ର ବାହାରେ ଥିଲା Iଏହା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ଅଦାଲତରେ ଆବେଦନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ, ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା I ତା 'ପରେ ସେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ମାଗିଥିଲେ, ଯାହା ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା; ଏବଂ ଏହି ମାମଲା ଏପରି ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଆସିଛି I

ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲା ଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅଧିକାରିତାର ସୀମା I ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି ଯେ ଯେହେତୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କେବଳ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଛନ୍ତି, ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରୁଥିବା ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଆଦେଶ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ରିଟ୍ ମଞ୍ଜୁର କରିବାର ଅଧିକାରିତା ରହିବ, ଏବଂ *ଭାରତର ନିର୍ବାଚନ ଆୟୋଗ ବନାମ ସାକା ଭେଙ୍କଟ ସୁବା ରାଓ* ([1]) ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ନୀତି ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ I *ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ମହମ୍ମଦ ନୁ* ([2]) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭରସା କରାଯାଇଛି I

ସାକା ଭେଙ୍କଟ ସୁବା ରାଓଙ୍କ ମାମଲା ([1]) ରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନେକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଏହା ଭଲ ଭାବରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ରିଟ୍ ମଞ୍ଜୁର କରିବାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କ୍ଷମତା ଉପରେ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସୀମା ଅଛି I ଏହି ତମାଦିଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ପ୍ରଥମତଃ, ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବାକୁ ଥିବ, ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ, ଅର୍ଥାତ୍, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ରିଟ୍ ଏହାର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ଅଧୀନରେ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ବାହାରେ ଚାଲିପାରିବ ନାହିଁ, ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏପରି ରିଟ୍ ଜାରି କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ଦେଇଛନ୍ତି, ସେହି ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ରହିବା

1. [1953] S.C.R 1144. 2. [1958]S.C.R 595. 3. [1961]2 S.C.R. 828

ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ସେଗୁଡିକ ସେହି ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ବାସସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ସ୍ଥାନ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ମାମଲାରେ ନିଆଯାଇଥିବା ମତକୁ ନିକଟରେ *ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ କର୍ଣ୍ଣଲ ଖଜୁର ସିଂ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ* ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପୁନର୍ବାର ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଛି ([3]) । ତେଣୁ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିରେ, ଯେହେତୁ ଏହି ମାମଲାରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଆଦେଶ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ନୁହେଁ, ତେଣୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଏହି ମାମଲାରେ ରିଟ୍ ମଞ୍ଜୁର କରିବାର କୌଣସି କ୍ଷମତା ରହିବ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା କିନ୍ତୁ *ମହମ୍ମଦ ନୁହ ମାମଲା* ([2]) ର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ଯେଉଁଠାରେ ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହା କହିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ଯେ ଏପ୍ରିଲ୍ 20, 1948 ରେ ପାରିତ ଖାରଜ ଆଦେଶ, ମେ 1949 ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନର ଆଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିଲା, ଏବଂ ଦୁଇଟି ଆଦେଶ 1950 ଏପ୍ରିଲ୍ 22 ରେ ପୁନରୀକ୍ଷଣରେ ପାରିତ ଆଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିଲା, କିମ୍ବା ମୂଳ ଖାରଜ ଆଦେଶ କେବଳ ପୁନରୀକ୍ଷଣରେ ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବା ପରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଯେ ବରଖାସ୍ତ ଆଦେଶ ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ଶକ୍ତି ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, 1948 ରେ ପାରିତ ଖାରଜ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ରିଲିଫ୍ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ପିଛିଲା ଭାବେ ଲାଗୁ ହୋଇ ନଥିଲା । ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯଦି ସେହି ମାମଲାରେ ବରଖାସ୍ତ ଆଦେଶ ସମ୍ବିଧାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ ଏପ୍ରିଲ 1950 ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ପୁନରୀକ୍ଷଣର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଆଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇନଥାଏ, ତେବେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ଏହି ମାମଲାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିବ । ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ *ମହମ୍ମଦ ନୁହ* ([1]) ମାମଲାର ନୀତି ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ସେଠାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଥିଲା ଯେ 1948 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ବରଖାସ୍ତ ସମ୍ପର୍କରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବାର କ୍ଷମତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରହିବ କି, କେବଳ ଏହି କାରଣ ଲାଗି ଯେ ପୁନରୀକ୍ଷଣରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପାରିତ ବରଖାସ୍ତ ଆଦେଶ 1950 ଏପ୍ରିଲରେ ସମ୍ବିଧାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାପରେ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା । ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ହିଁ ଏହି ଅଦାଲତ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ 1948 ରେ ବରଖାସ୍ତ ହେବା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନର ବିଷୟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ଏହା ସେହି ଅନୁଚ୍ଛେଦକୁ ପିଛିଲା ଭାବେ ପ୍ରଭାବ ଦେବ । ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ଯେ ବରଖାସ୍ତ ଆଦେଶ ଅପିଲରେ ପାରିତ ଆଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସଂଶୋଧନର ଅନ୍ତିମ ଆଦେଶରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦୁଇଟି ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ

କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ (ପ୍ରଥମତଃ) ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ର ଆଦେଶରେ ଲାଗୁ ହେଉଥିବା ମିଶ୍ରଣ ନୀତି ବିଭାଗୀୟ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲର ଆଦେଶରେ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ, ଏବଂ (ଦ୍ୱିତୀୟତଃ) ବରଖାସ୍ତର ମୂଳ ଆଦେଶ ନିଜ ଶକ୍ତି ବଳରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ଏବଂ ଆବେଦନ କିମ୍ବା ସଂଶୋଧନକୁ ଖାରଜ କରିବାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହେବ ନାହିଁ, ଏବଂ ତେଣୁ ସମ୍ବିଧାନ ପୂର୍ବରୁ ବରଖାସ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଆପତ୍ତି ପାଇଁ ଖୋଲା ରହିବ ନାହିଁ । ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ *ମହମ୍ମଦ ନୁଃ* ଙ୍କ ମାମଲା ([1]) ର ତଥ୍ୟ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରକାରର ଥିଲା ଏବଂ ସେହି ମାମଲାର ଯୁକ୍ତି ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।

ଆହୁରି, *ଏ. ଥାଙ୍ଗଲ୍ କୁଞ୍ଜୁ ମୁସାଲିୟାର୍ ବନାମ ଏମ୍. ଭେଙ୍କିଟାଚଲମ୍ ପୋଟି ([1])* ମାମଲାରେ, ଯଦିଓ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ମାମଲର ବିଚାର କରିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ପ୍ରଶ୍ନ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହୋଇନଥିଲା, ତଥାପି ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲା ଭଳି ମାମଲା ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା କେତେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କେତେକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ବିଚାର କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା (ପୃଷ୍ଠା 1213 ଦେଖନ୍ତୁ) । ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗୁଡିକରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ଅଧୀନରେ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ନିମ୍ନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦେଶ ପାରିତ କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ଅଧୀନରେ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ବାହାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଉଚ୍ଚତର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ନିମ୍ନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଆଦେଶ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଆଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ମତକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ସ୍ପଷ୍ଟତଃ ଅନୁମୋଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ନିମ୍ନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏକ ରିଟ୍ ସେହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ କୌଣସି ଲାଭଦାୟକ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିବା ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ବାହାରେ ଥିବା ଉଚ୍ଚତର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରତିକାର ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଯେବେ ବାହାର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ରିଟ୍ ଜାରି କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ମତ ଥିଲା ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରିବାରେ ଠିକ୍ ଥିଲେ, କାରଣ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ନିମ୍ନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ରିଟ୍, ଉଚ୍ଚତର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ନିରର୍ଥକ ହେବ।ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ସ୍ଥିତି ଉପରୋକ୍ତ ପରିକଳ୍ପନା ସହିତ ସମାନ । ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ।ସେହି ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଆବେଦନକାରୀ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହାଫଳରେ କେନ୍ଦ୍ର

(1)[1955] 2 S.C.R.1196

ସରକାର ମଧ୍ଯ ତାଙ୍କୁ ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ଏହା ବିବାଦରେ ନାହିଁ ଯେ ଯଦି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏତେ ମନସ୍ଥିର ହୋଇଥାଆନ୍ତେ, ତେବେ ସେ ଏହି ସମୀକ୍ଷାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥାଆନ୍ତେ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥାଆନ୍ତେ ।ତେଣୁ ଯେତେବେଳେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଏହା ବାସ୍ତବରେ ତାଙ୍କୁ ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଏହି ଆଦେଶ ଫଳତଃ ତାଙ୍କୁ ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଓଡିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ଅଧୀନରେ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଓଡିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଅଧୀନ ନୁହେଁ କାରଣ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓଡିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ଅଧୀନରେ ନୁହଁନ୍ତି । ତେଣୁ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିବା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏକ ରିଟ୍ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ ରହିବ । ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 60 ଦ୍ୱାରା ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ "ନିୟମ 59 ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ଏବଂ କେବଳ ଏହିପରି ଆଦେଶ ଅଧୀନରେ, ଏହି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଯେକୌଣସି ଆଦେଶ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବ । "ତେଣୁ ନିୟମ 60ରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମେ ପାରିତ ଆଦେଶ ବିରୋଧରେ ଏକ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନ ରହିଛି, ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମୀକ୍ଷାରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିବ ଏବଂ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଅନ୍ତିମ ଆଦେଶ ହେବ । ତେଣୁ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ସହିତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ମିଶ୍ରଣର ତାତ୍ତ୍ୱିକ ପ୍ରଶ୍ନ ବ୍ୟତୀତ, ନିୟମ 60ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥାଏ ଯେ ଯେତେବେଳେ ବି ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ନିୟମ 59 ଅଧୀନରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଅଣାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ଯାହା ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଏବଂ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦେବାରେ ରାୟରେ ଠିକ୍ ଥିଲେ ଏଥିପାଇଁ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାରିତା ନଥିଲା କାରଣ ଏହି ମାମଲାରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଆଦେଶ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଥିଲା ଯାହା ସେହି ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ନଥିଲା ଯାହା ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ଅଛି ।

ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମର ଧ୍ୟାନ *ଶିବଜୀ ନାଥୁଭାଇ* ବନାମ *ଭାରତ ସଂଘ* (¹) ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଜଣେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏକ ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ମଞ୍ଜୁର ବିରୋଧରେ ଏକ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ଆଦେଶ କରାଯାଇଥିଲା, ତାଙ୍କୁ ବିନା ସୂଚନାରେ ସମୀକ୍ଷା କରି ଖଣି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ଆଦେଶକୁ ବାତିଲ କରି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥିଲା ଯେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ସେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର କୌଣସି ସ୍ୱାର୍ଥ ଥିଲା କି ? ଏହା ପରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ କାରଣ ଏହା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା । ତେବେ ସେହି ମାମଲା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ କୌଣସି ସାହାଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ କାରଣ ଯେଉଁଠାରେ ଏକ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନ ଅଛି ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କୌଣସି ନା କୌଣସି ଉପାୟରେ ଏପରି ପିଟିସନ୍ ଉପରେ ଏକ ଆଦେଶ ପାରିତ କରନ୍ତି, ଏହା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ଯାହା ବିଦ୍ୟମାନ ଏବଂ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଆବେଦନ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେହି ମାମଲାରେ ଯେଉଁ ମନ୍ତବ୍ୟ ଉପରେ ଆବେଦନକାରୀ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ତାହା ଅନ୍ୟ ଏକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଏହାର କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ରହିବ ନାହିଁ, ଯେଉଁଠାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମୀକ୍ଷା ଉପରେ ଏକ ଆଦେଶ ପାରିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହା ହେଉଛି ସେହି ଆଦେଶ ଯାହା ନିୟମ 60 ଦ୍ୱାରା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଯାହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାର୍ଗରେ ବାଧା ହୋଇଛି । ତେଣୁ ଏହି ଆବେଦନରେ କୌଣସି ଦୃଢତା ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଯାଉଛି ।

ଆବେଦନ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

(1)[1960] 2 S.C.R.775.

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦକ

ସୌମ୍ୟରଂଜନ ବେହେରା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ।